॥ वैशम्पायन उवाच ॥ प्रयातं देवकीपुत्रं परवीरहणो दश । महारथा महाबाहुमन्वयुः शस्त्रपाणयः ।
पदातीनां सहस्रञ्च सादिनाञ्च परन्तप । भोज्यञ्च विपुलं राजन् प्रेष्याश्च शतशोऽपरे ।
॥ जनमेजय उवाच ॥ कथं प्रयातो दाशार्हो महात्मा मधुसूदनः । कानि वा व्रजतस्तस्य निमित्तानि महौजसः । १९९५
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्य प्रयाणे यान्यासन्निमित्तानि महात्मनः । तानि मे शृणु सर्व्वाणि दैवान्यौत्पातिकानि च ।
अनब्भ्रेऽग्निनिर्घोषः सविद्युत्समजायत । अन्वगेव च पर्ज्जन्यः प्रावर्षद्विघने भृशं ।
प्रत्यगूर्ध्वमहानद्यः प्राङ्मुखाः सिन्धुसप्तमाः । विपरीता दिशः सर्व्वा न प्राज्ञायत किञ्चन ।
प्राज्वलन्नग्नयो राजन् पृथिवी समकम्पत । उदपानाश्च कुम्भाश्च प्रासिञ्चञ्छतशो जलं ।
तमः संवृतमप्यासीत् सर्व्वं जगदिदं तथा । न दिशो नादिशो राजन् प्राज्ञायन्ते स्म रेणुना । २०००
प्रादुरासीन्महाञ्छब्दः खे शरीरं न दृश्यते । सर्व्वेषु राजन् देशेषु तदद्भुतमिवाभवत् ।
प्रामथ्नाद्धास्तिनपुरं वातो दक्षिणपश्चिमः । आरुजन् गणशो वृक्षान् पुरुषोऽशनिनिस्वनः ।
यत्र यत्र च वार्ष्णेयो वर्त्तते पथि भारत । तत्र तत्र सुखो वायुः सर्व्वञ्चासीत् प्रदक्षिणं ।
ववर्ष पुष्पवर्षञ्च कमलानि च भूरिशः । समश्च पन्था निर्दुःखो व्यपेतकुशकण्टकः ।
संस्तुतो ब्राह्मणैर्गीर्भिस्तत्र तत्र सहस्रशः । अर्च्यते मधुपर्कैश्च वसुभिश्च वसुप्रदः । २००५
तं किरन्ति महात्मानं वन्यैः पुष्पैः सुगन्धिभिः । स्त्रियः पथि समागम्य सर्व्वभूतहिते रतं ।
सशालिभवनं रम्यं सर्व्वसस्य समाचितं । सुखं परमधर्म्मिष्ठमभ्यगाद्भरतर्षभ ।
पश्यन् बहुपशून् ग्राम्यान् रम्यान् हृदयतोषणान् । पुराणि च व्यतिक्रामन्राष्ट्राणि विविधानि च ।
नित्यं हृष्टाः सुमनसो भारतैरभिरक्षिताः । नोद्विग्नाः परचक्राणां व्यसनानामकोविदाः ।
उपप्लव्यादथागम्य जनाः पुरनिवासिनः । पथ्यतिष्ठन्त सहिता विष्वक्सेनदिदृक्षया । २०१०
ते तु सर्व्वे समायान्तमग्निमिद्धमिव प्रभुं । अर्च्चयामासुरर्च्चार्हं देशातिथिमुपस्थितं ।
वृकस्थलं समासाद्य केशवः परवीरहा । प्रकीर्णरश्मावादित्ये व्योम्नि वै लोहितायति ।
अवतीर्य्य रथात्तूर्णं कृत्वा शौचं यथाविधि । रथमोचनमादिश्य सन्ध्यामुपविवेश ह ।
दारुकोऽपि हयान्मुक्त्वा परिचर्य्य च शास्त्रतः । मुमोच सर्व्वयोक्त्रादि मुक्त्वा चैतानवासृजत् ।
अभ्यतीत्य तु तत्सर्व्वमुवाच मधुसूदनः । युधिष्ठिरस्य कार्य्यार्थमिह वत्स्यामहे चपां । २०१५
तस्य तन्मतमाज्ञाय चक्रुरावसथं नराः । क्षणेन चान्नपानानि गुणवन्ति समार्ज्जयन् ।
तस्मिन् ग्रामे प्रधानास्तु य आसन् ब्राह्मणा नृप । आर्य्याः कुलीना ह्रीमन्तो ब्राह्मीं वृत्तिमनुष्ठिताः ।
तेऽभिगम्य महात्मानं हृषीकेशमरिन्दमं । पूजाञ्चक्रुर्य्यथान्यायमाशीर्म्मङ्गलसंयुतां ।
ते पूजयित्वा दाशार्हं सर्व्वलोकेषु पूजितं । न्यवेदयन्त वेश्मानि रत्नवन्ति महात्मने ।
तान प्रभुः कृतमित्युक्त्वा सत्कृत्य च यथाऽर्हतः । अभ्येत्य चैषां वेश्मानि पुनरायात् सहैव तैः । २०२०
सुस्पृष्टं भोजयित्वा तु ब्राह्मणांस्तत्र केशवः । भुक्त्वा च सह तैः सर्व्वैरवसत्तां चपां सुखं ।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि भगवद्यानपर्व्वणि भगवद्याने त्र्यशीतोऽध्यायः ॥ ८३ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तथा दूतैः समाज्ञाय प्रयान्तं मधुसूदनं । धृतराष्ट्रोऽब्रवीत् भीष्ममर्च्चयित्वा महाभुजं ।